

MÜKAFAT ƏLİYEV

MEDALYON

Bakı – Mütərcim – 2013

*Kitab anam Əliyeva Pəri Səfqulu qızı
və qardaşım Adış Surxay oğlunun xatirəsinə ithaf olunur.*

Redaktor:

Vüqar Əliyev

Mükafat Əliyev. Medalyon.

– Bakı: Mütərcim, 2013. – 92 s.

Ә $\frac{4702000000}{026}$ 119-13

© M.Əliyev, 2013

Ön söz əvəzi

İti qələm sahibi, şirin hekayələr, dadlı-duzlu şeirlər müəllifi,... dostum-qardaşım Mükafat Əliyevə aşağıdakı şeir parçasını ithaf edirəm.

*Arzum budur, yüz il yaşa.
Sür dövrünün, çatsın başa.
Bundan sonrakı ömrünü
Qəm-kədərdən uzaq yaşa!*

Sözün həqiqi mənasında xətrini çox istədiyim yaxın qonşum, dostum, gözəl ailə başçısı, insanlara xas olan bütün müsbət keyfiyyətlərin hamısını özündə cəmləşdirən, təvazökar bir insan, Mükafat Əliyevə köçkünlük ilində yazdığım bir şeir parçasını təqdim edirəm. (Əlbəttə ki mən şair deyiləm). Əgər məsləhət bilərsə, nəşr etdirəcəyi kitabında bu şeiri də çap etdirər. Qoy bu yazılar hər ikimizdən gələcək nəsillərə əbədi bir xatirə olaraq qalsın.

24.09.1999-cu il tarixdə gündüz saat 4:00-da trolleybusda oturub işə gedirdim, gözüm təsadüfən sürücünün yanındakı aynaya sataşdı. Öz şəklimi aynada görəndə, doğrudan da yəqin etdim ki, sir-sifətim tamamilə dəyişib, cavanlığımdan heç bir əsər-əlamət qalmayıb. Mən özümü çox pis hiss etdim və bu şeir parçası da elə trolleybusda yarandı.

Güzgüdə baxıram özüm-özümə,
Sifətdə qırıqlar dəyir gözümə.
Gözümdən su axır düşür dizimə,
Sir-sifətim çox pis dəyir gözümə.

Güzgüdə baxıram özüm-özümə,
Bel bükülüb, saqqal yenib dizimə.
İstəmirəm bir də baxım üzümə,
Sir-sifətim çox pis dəyir gözümə.

Güzgüdə baxıram özüm-özümə,
Ağ saçlarım tez sataşır gözümə.
İnana bilmirəm özüm-özümə,
Sir-sifətim çox pis dəyir gözümə.

Güzgüdə baxıram özüm-özümə,
Ağzımda bir dişim dəymir gözümə.
İstəyirəm nifrət edim özümə,
Sir-sifətim çox pis dəyir gözümə.

Güzgüdə baxıram özüm-özümə,
Qəm-kədər yığılır bütün gözümə.
Keçən günlər bir-bir gəlir gözümə,
Sir-sifətim çox pis dəyir gözümə.

Qocalsam da ümidimi üzümə,
Yaradanın köməyini istərəm.
Yüz il belə bu dünyada yaşasam,
Həyat çox şirindir mən də doymaram.

*Dərin hörmətlə Laçınlı köçkün qardaşın,
dostun **Kərimov Qənbər Əlfəsiyat oğlu.**
12 iyul 2013-cü il. Bakı şəhəri.*

Müəllifin cavabı

Toxunmam yazına, necə var, qalsın,
Qarışsın sözümlə, dildə dolansın,
Yurdum Cəbrayıldı, sən Laçınlısan,
Yol gedək Laçına, dostlar əl çalsın!

Hərə öz yurdunda bir ərən idik,
Qurub-yaratmağı sevdirən idik,
Kaş yetək arzuya, amallar gülsün,
Dostluq gələcəyə ərnağan qalsın!

Bilirəm, Laçının yaylağın olub,
Laçınlı qayalar oylağın olub,
Küllü aran eldən qonağın olub.
Qayıt sən Laçına, ocağın yansın!
(Laçına kəm baxan gözlər tutulsun!)

Qurşasın igidlər yarın-yarağın,
Dumanlı dərələr açsın qucağın,
Görüm tay Laçından gəlsin sorağın,
Ay-ulduz bayrağım Orda ucalsın!

Gedək O yerlərə, sevinsin ürək!
Sinəmdə sazımı səsləndirərək,
Yetim sən Qənbəri təbrik edərək,
Toylarda söz desin, qəlblər xoşlansın!

20.07.2013

Arzu-niyyətim

Nisgillə döyünür ürəyim, qəlbim,
Əyilir yurdumçün qamətim, qəddim,
Mən də bu dünyaya üz tutdum, gəldim,
Cahana sığmayır arzu-niyyətim!

Dözmür əsəblərim, çəkilir tarım,
Qoymurlar əyrini düzəldim, qurum,
Döndərir üzünü, tay gedir yarım...
Cahana sığmayır arzum – niyyətim!

İstəyim – həyatda pak ömür sürmək,
Solmuş pöhrələri tərlə diriltmək,
Şölsəz gözü də sevmək, sevdirmək...
Cahana sığmayır arzu-niyyətim!

Göylərdən adıma İnsan deyilmiş,
Sən demə, insanlıq asan deyilmiş,
Başqa canlılardan tamam fərqliymiş...
Cahana sığmayır arzu-niyyəti!

Küllü yaranmışı xəlq edən Odur.
İsminə Tanrı de, hər şeyə qadir!
Soruşar Yetimdən, o, nə karədi,
Cahana sığmayır arzu-niyyəti?!

15-16.05.2012

Bilməz

Hələ ölməmişəm, hələ ki sağam,
Hər kəsin gözünə düz baxacağam!
Demirəm güclüyəm, ya da qoçağam.
Günahkar önümdə dayana bilməz!

Yamanca kövrəyəm, həm də küsəyəm,
Tanrıdan yarandım, vallah, beləyəm,
Kimsədən böyüyəm, kimdən kiçiyəm,
Günahkar əlimdən yayına bilməz!

Gəldimsə cahana, borcum sonsuzdu.
Onun Kərəmindən mənə kar sızdı,
Verdiyi bəsimdi, çoxdu, ya azdı,
Cismim öz payından deyinə bilməz!

Verən də Özüdür, alan da Özü,
Şərəfli ömürün nə çoxu, azı,
Çatarmı cürətim, qalım narazı,
Sev desə sevərəm, o yana olmaz?!

Deməm bəxtəvərin gəldim belindən,
Yarandım Göylərin xoş əməlindən,
Qaçarsam Yetim tək əcəl əlindən,
Atdığı oxunun sayını bilməz!

19.05.2012

Yetim-biçarə

Avtoqraf

İnandım, həssasdı ürəyin sənin,
Kaş ola sözlərim gərəyin sənin,
Açıla üzümə bərəyən sənin,
Zərdablı balası Abdulla müəllim!

Bilməzdim sən kimsən, ya nə karəsən,
Rastlaşdıq cəhlimdə: nurun birisən!
Hansı pərininsən, kimin ərisən,
Zərdablı balası Abdulla müəllim?!

Əzəli yurdumun adı Cəbrayıl,
Tanrının elçisi Odur, Cəbrayıl,
İndi əsir olub, mən də ki zail,
Zərdablı balası Abdulla müəllim!

Oxşasa ruhunu dediyim sözlər,
Bəlkə də, dolacaq təsirdən gözlər,
Namuslu adamlar sözümdən sızlar.
Zərdablı balası Abdulla müəllim!

Böyükdür kədərim, dərdim, nə çarə?!
Yurdumdan-yuvamdan düşdüm avarə,
Adım Mükafatdı, Yetim-biçarə,
Zərdablı balası Abdulla müəllim!

25.05.2012

Şəlalə

Çapıb qaranlığı, zindanı qaçır,
Yön tutub dalğadan düzə şəlalə,
Giləsi günəşdən ulduzlar saçır,
Gəlməsin, siz Allah, gözə şəlalə!

Haylayır hər kəsi, sevinc paylayır,
Cadar dodaqlara bax, güc yollayır,
Kiçiyi-böyüyü dinc qucaqlayır,
Səsini calayır sözə şəlalə!

Səpələ başıma suyunu, ələ,
Sevinsin könüllər, qoy gəlsin dilə,
Tanrıdan yarandın möhtəşəm belə,
Meşəni, çölləri bəzə, şəlalə!

Görənlər hüsnünə dastanlar yazdı,
Aradı sözləri, qatara düzdü,
Darandı durnalar, suyunda süzdü,
Çəkdiilər sığalı üzə, şəlalə!

Şirin zümzüməndən doymaq olarmı,
Yaşının qədərini saymaq olarmı,
Dumanın, çiskinin qoymaq olarmış,
Dağlardan dərəyə sızan, şəlalə?!

Büllur damcılarının sinəmə dərman,
Düşməsin nankorun əlinə, aman,
Uzağa qovuldum mən səndən yaman,
Cəsədim suyunda süzə, şəlalə!

Sən dağlar gözündən axan göz yaşı,
Harayın batmasın, sən mənim başım,
Çəmənün bəzəyi, çölün sirdaşı,
Gəlsənə öpüşək, süzək, Şələlə!

Açıb qollarını dərəyə, düzə,
Qatma axarını gölə, dənizə.
Şəninə saz döysün Yetim göz-gözə,
Qoymasın yolunu aza Şələlə!

Həşirin qəlbləri hey sızıldadır,
Gecə də, gündüz də durmur, yalvarır.
Xəstə düşənlərə suyun dərmandı,
Təbiblər hər yerdə gəzir, Şələlə!

06.06.2012

Axarın dayanmasın!

Gülüm

Ürəyim vurduqca var olacağam,
Qəlbimdə səninçün yer salacağam,
Sənə sədaqətli yar qalacağam,
Məndən gizlənməyə cəhd etmə, gülüm!

Dağlarda daşlaşan qar ola billəm,
Bağlarda allaşan nar ola billəm,
Ov üçün yollasan, sar ola billəm,
Məndən gizlənməyə cəhd etmə, gülüm!

Hörüyün çiyində ilana dönsün,
Dolansın boynuma, qıvrılsın, yansın,
Qoyma məhəbbətim sönsün, dayansın,
Məndən gizlənməyə cəhd etmə, gülüm!

Qıymala bağrımı, göz üstə yandır,
Tüstümdən aşkarca uzaqlaş, yan dur,
Qoy olsun səninçün lap canım andır,
Məndən gizlənməyə cəhd etmə, gülüm!

Rəhm eylə Yetimə, sağ qalsın hələ.
Alışıb yanmasın, dönməsin külə.
Aldatmaq istəsən, işlətsən hiylə,
Məndən gizlənməyə cəhd etmə, gülüm!

16.06.2012

*Sən hardan biləsən, mən nə çəkirəm,
Kaş olan sevgimi sənə yetirəm!*

Qalımmı?!

Qıyılır gözlərim üzə baxmaqdan,
Bezirəm gözlüyüm gözə taxmaqdan,
Qaçıram sərxoşdan, ya da axmaqdan...
Beləcə “həyatdan” razı qalımmı?!

Cavanlar çox zaman uyur bəlkəyə,
Aldanır, üz tutur uzaq ölkəyə,
Tez düşür qurulmuş tora, bəlgəyə...
Beləcə halətdən razı qalımmı?!

Yamanca aldandım yalana, heyhat.
(Fitnədən-fəsaddan odlanır həyat!)
Gecə də, gündüz də hər yerdə fəryad!...
Beləcə “ovqatdan” razı qalımmı?!

Gen düşdüm yurdumdan, eldən, obadan,
Qurtula bilmirəm seldən, qadadan,
Tamarzı qalıbdı ağzım da daddan,
Göz döyüb baxmaqdan razı qalımmı?!

Ayağım qandallı, qəfəsə düşdüm.
Bəxtimə “düşəni” kimlə bölüşüm,
Obamda mən Yetim çox işdə başladım,
Gördüyüm “büsatdan” razı qalımmı?!

07.07.2012

Beləcə varam

Nədən bu dünyada kövrək yarandım,
Bəzəyə-düzəyə lap bərk inandım,
Hər şeyə azalır inamım, andım,
Kara gəlməyirəm? – Beləcə varam!

Kimə yalvardım ki, yaranmaq üçün,
Kimə yumaq oldum sarınmaq üçün.
Əyilməm əcələ bir anlıq üçün!
Kimsə xoşlamayır? Beləcə varam!

Tanrı yazısına nə sözüm olar,
Fərmanı O deyib, tək dözümlü qalır,
Qəlbimdə vacibi bir arzum solur:
Yetəydim anama, necə ki varam!

Nə qəmim olardı ata yurdunda.
Öləydim, qalaydım özcə “ordumda”,
Burda hey söyürlər, “özgə” sananda,
Özümün özümlə yox olur aram!

Kiməsə sözlərim “mənasız” olur,
Sanıram, göylərin səbri daralır.
Yəqin ki, Yetimi bir gün boğazlar,
Deyər ki, sən kimsən, burda mən varam!

10.07.2012

Dostum

Bir məzar daşından

Saçımın qarası əlinə köçər,
Sürtmə əllərini telimə, dostum!
Daşımın kölgəsi yolunu kəsər,
Səpmə tellərini yoluna, dostum!

Bəxtimiz cüt gəldi qoca dünyaya,
Əhd etdik, üz tutduq Günəşə, Aya,
Duymadıq göylərdən riza duaya!
Gəl inan yazıya, alına, dostum!

Yamanca qarğışa tuş gəldik, düzü,
Döndərdi bizlərdən zəmanə üzün,
Bəlkə sınaqlara O çəkdi bizi,
Göndərdi bizlərə bələmi, dostum?!

Üzü yaman döndü zamanın, vaxtın,
Tərsinə fırlandı fələyin çarxı,
Səndən uzaq düşdü istəyim, baxtım,
Tuş gəldim talehin falına, dostum!

Sənə yetəmmədim, üzüm qaradı,
Dözmədi baş daşım, yerə sarıldı,
Ömrüm sona çatdı, qaldı yarıda,
Yazdılar sinəmdən gələni. dostum!

Rast gəlsə məzarım sənə bir kərə,
Ağlama, göz yaşın sil birər-birər,
Göstərmə cismimi aciz, bir təhər,
Şükr eylə Yetimə qalana, dostum!

09.08.2012

Белка – белочка

Uşaqlar üçün

Белка, белка-белочка,
Летишь с ветки стрелочкой.
Не порть корки ёлочке,
Высохнут иголки!
Ветви станут лысыми,
Будет жутко с крысами!
Спускайся вниз лесенькой,
Спой мне свою песенку!
Найди слева окошко,
На нём висит кормушка.
На кормушке крошечки,
Свежие горошочки.
Затащи себе в гнездо,
Будет мне хвала везде.

10.08.2012

Ömür yollarım

Ay ömür cığırım, ömür yollarım,
Sizləri dartmağa dözmür qollarım,
Bəzisin ot basıb, qalıb adları,
Bəzisi dumanda hey haraylayır.

Budurmu yolların üzü, sifəti,
Hərdənbir yollara artır nifrətim!
Sözümə baxmayıır ürək də, baş da.
Küsübdü yollardan yanaq da, qaş da.
Yox olur tutarı dilin, dodağın,
Ağlım çaş-baş qalan yolun tapmayıır.

Bir zaman çaparaq qalxardım dağa,
Bər-bəzək çəkərdim bağçaya, bağa,
Çəkərdim nazını almanın, narın,
Qucardım boynunu sadıq dostların...

Məndən uzaq düşüb dağ, dərə, çəmən,
Dumanlı görsənir, ya itir həməni:
Qarışıb zəmanə, dəyişib dövran,
Yalandan hey uçuır dağlar, qayalar.

Daha nə cütçü var, nə də ki çərgov,
Yaman dəbə düşüb top, qandal, buxov.
Yalan azğınlaşıb, sözə baxmayıır,
Tərs salıb yolunu, deyəsən, çaylar.

Sərtləşib insanlar, bir-birin didir.
Bu sayaq bu dünyə haraya gedir?!
Döyünür, çırpınır Yetimin gözü:
Səsinə səs verən yox olur, düzü...
Qayıtmaz geriyə tay cığırları,
Onu qoyub qaçan ömür yolları.

09.08.2012

*Üzlərdə nura bax, gözlərdə qəmə,
Dünya öz dəmində, bundan mənə nə?
Gəl, dinlə səsimi, ya cəhcəhimi,
Sənin öz talehin, mənim öz bəxtim!*

Onnan peşmanam

İtib ilham pərim, qapısı bağlı,
Görünmür kimsəyə qaralı, ağılı,
Qoyubdu cismimi sinəsi dağlı...
Onu incitmişəm, onnan peşmanam!

Cavankən seçmədim yaxşını pisdən,
Hey qaçdım uzağa tüstüdən, hisdən
Gözüm uzaq durdu umudan-küsdən...
Qəbahət etmişəm, onnan peşmanam!

Aldandım kiminsə şirin dilinə,
Tuş düşdüm şeytanın, şərin əlinə.
(Həqarət eylədim özcə yoluma)
Özüm əməlimdən yaman peşmanam!

O, anda-müsafa duymur ehtiyac,
Qınağa, gileyə qalmayıb illac,
Dünyadan köçməyə qalıbdı möhtac,
Onun bu yolundan yaman peşmanam!

Erkən məhəbbətin heç duymadım,
Eylədi halətin puç, oyanmadım,
Yoldu gizli-aşkar saç, dayanmadı,
Tapmadı Yetimi, onnan peşmanam!

15.09.2012

Görə bilsəydim!

Ruhundan ruhumun umacağı var,
Unuda bilərmi balasın ana?
Unutsa, göylər də bulud da ağlar.
Səni öz yanımda görəydim, Ana!

Bilməzdim, analar kəsər, inciyər,
Otbasmaz yolları kəsər, gizləyər,
Bu işə, bəlkə də, kimlər lap dözər,
Gerçəyi gözümlə görəydim, Ana!

Göylərdən yolumuz ayrıldı, vallah,
Bu, Ondan yollanmış “buyruqdur”, illah,
Gəl Ona üz tutaq, çağıraq Allah,
Onun Kərəmini görəydik, Ana!

Başına qar, sazaq, leysan yağsa da,
Qarşıma arzular şimşək çaxsa da,
Cənginə Yetimi əcəl salsa da,
Səninlə ağlayar, ölərdim, Anam,
Bircə yol yanımda görsəydim, Anam!

10.11.2012

Sevə bilməmişəm

Sevə bilməmişəm üzüm qaradı.
Göylər mən kimisin nədən yaradıb?!
Kimlərsə yolumda “günah” törədib.
Yəqin, sevilməyə lüzum var imiş!

Səndən uzaq düşdüm, qaldım aralı,
Axdı göz yaşların, oldun yaralı,
Kəm baxdım sevgiyə, sordum haralı,
Bəlkə də, “görməyə” gözüm kor imiş!

Sənə doğru əlim hey uzansa da,
Bəxtimin qisməti zay yazılsa da,
Kimsə sevincimdən pay qazansa da,
Duymadım yoluma yağan qar imiş!

10.11.2012

Oğlumdan rica

Oğlum, yurdumuzdan cut əllə yapış,
Qıyma yad əlləri Ona uzansın!
Yurdunu qorusan, qazancın – alqış.
Qoyma düzənlərin alovda yansın!

Bu torpaq – yadigar Uludan bizə,
Üz tutdu, tapşırdı Yaradan bizə,
Bura bədniyyətlər çox həmlə qılmış,
Karvanla yol gəlmiş, karvansız qalmış!

Suvar Ata yurdun tərirlə, becər,
Yoxsa susuzluqdan olar eybəcər,
Bir yaşıl xalıda, dağlar, dərələr.
Bu yerlər ərənsiz, ərsiz olmamış!

Əzəldən yurdumuz bağçalı, bağlı,
Becərib oğullar axar-baxarlı,
Torpağı qızıldı, bozlu, qaralı,
Buranı bizlərə göylər var bilmiş!

Altı da, üstü də ləl-cəvahirdi,
Bil ki, kainatda o, təkdi, birdi,
Buranı, şükr olsun, Yetim də gördü,
Burada yurd salmış, burda yar olmuş!

12.11.2012

Yetiřmir

Mənimçün dəhşətdi, həm də ki zillət:
Anama yetməyir qollarım, Allah!
Hər gecəm, gündüzüm kabus, ya zülmət:
Anama yetiřmir yollarım, Allah!

Gecəm tamam zülmət, gündüzüm bimar,
Gücüm tam yox olub, uzaqdır simsar,
Çəhlimim, cığırım yaman nahamar,
Anama yetiřmir yollarım, Allah!

Hərdən yuxularda səsləyir məni,
Üz-üzə gələndə, sanki, eymənir,
Tərs baxır gözümə, qaçır, gizlənir,
Məndən uzaqlara yollanır, Allah!

Qoruya bilmədim namusun, arın,
Sarığa gəlmədi qan yaraları,
Tutacaq qarğışı, ah, anaların.
Mən sarı kəsilib yolları, Allah!

Hərdən ərşə qalxır giley-güzarım,
İtir gözlərimdən dünyanın varı,
Atama çatmadı, anama barı,
Yetəydi Yetimin qolları, Allah!

14.11.2012

Lənətlər olsun!

Bəsdir tökdüyün qan, ay “insan” oğlu,
Qönçə ləçəyindən sızan al qandı!
Cavanca oğullar alovda yandı,
(Onlar da bizim tək axı insandı!)
Vəhşiyə dönmüsən, bəsdı, insanlaş!

Qan sızan xəncərin bir anlıq saxla,
Davalar nə lazım, danış insafla!
Əvvəlcə bir düşün, gəl haqqı yoxla,
Haqqa yaxın dayan, haqla hesablaş!

Qalxma at belinə qan tökmək üçün,
Yalanı doğru tək yönəltmək üçün,
Yaşa şər işlərdən yan ötmək üçün,
Tökdüyün qanlardan qalarsan çaşbaş!

Bu türkdür, yox, kürddür davasın saldın,
Göndərdin qan töksün, “havasın” çaldın,
Vallah, görəcəksən sonda tək qaldın,
Baş alıb qaçarsan əldə ağ qumaş!

Bu toplar, tufənglər dayanmadıqca,
“Yatanlar” yuxudan oyanmadıqca,
Dünyamız od tutub hey yanacaqdır.
Yetimə inan ki, tutacaq qarğış!

16.11.2012

İstəyirəm, istəmirəm

İstəmirəm, kimsə mənə dəniz desin, öyünüm,
Mən dənizdə milyon-milyon damlalardan biriyəm!
İstəmirəm künc-bucaqda saxta-qardan deyirim.
Dalğa atmış balıq kimi sahillərdə çürüyüm!

İstəyirəm toy-düyündə al qumaşa bürünüm,
İstəmirəm xəstə yatım, yataqlarda sürünüm.
İstəmirəm gəmiləri udan dəniz qarısın:
Dəniz-nəhəng, dəniz-ümman, dalğaları yeriyan!

İstəmirəm dəryalardan yoxa çıxsın balıqlar,
İstəyirəm göy sülardan bəhrələnsin xalıqlar,
İstəyirəm dalğa olum, şahə qalxım, yeriyim,
Gəmilərdə bir ər olum, Ana yurdu qoruyum!

Baba yurdum zaman-zaman nər igidlər yetirib,
Külüng çalıb, çaylar çəkib, elə qeyrət gətirib.
Dədəm Qorqud öyüdünü bizə nemət ötürüb.
Sanmaz Yetim “yurd itkisin” sağalmaz dərd harayı!

18.11.2012

Dəniz, dəniz

Bayatılar

Dəniz dalğalanır hey,
Təmiz çalxalanır hey.
Dənizdə tənha qayıq
Nəyə arxalanır, hey?!

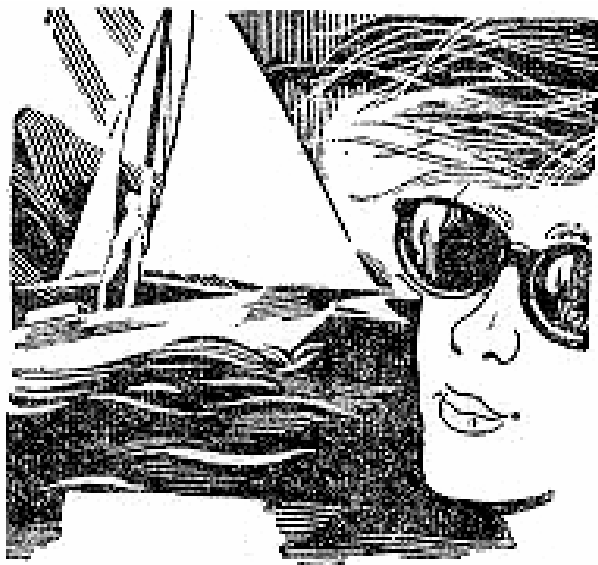
Dənizə bax, dənizə.
Dişin qıcırdır bizə!
Dənizi susdurmasaq,
Kəsilər qənim bizə!

Dəniz məni sınayır,
Gücsüz sanır, qınayır.
Dəniz udan gəmini
Kim çıxarır, sanayır?!

Dənizin suyu duzlu,
Şaxtadan olar buzlu,
Dənizdən çəkinməyən
Suda üzən uduzdu.

Sən dəniz ol, mən gəmi,
İtir ömrümün dəmi,
Həmdəm bilsən Yetimi,
Bu dünyada nə qəmi?!

20.11.2012

*Qüssədən boğulan gözünə qurban,
Sinəndə yer alan sözünə qurban,
Bəxtinə yazılan yazına qurban,
Sən Allah, saçına de ağarmasın!*

Nəyindən küsüm?

Mən qoca dünyanın nəyindən küsüm
Arşını bir deyil, beş deyil, yüzdü,
Tutduğun buraxmır, sönmür həvəsi,
Salır şikarını hey tora, düzü.

Demir ki, qocadır, ya da cavandır,
Hər kəsə verdiyi, aldığı candır.
Onun tək arzusu, istəyi qandı,
Yaradır, yaşadır, son tutur gözü!

14.12.2012

Kaş

Dünya mənim deyənlərin,
Məzlum malın yeyənlərin,
Haqsızlığı yayanların,
Yurdu viran qoyanların,
Davanı haqq sayanların,
Fitnə-fəsad qıyanların
Axırına çıxaydım kaş,
Qaçdığına baxaydım kaş!

19.11.2012

Dələyə bax, dələyə...

Uşaqlar üçün

Dələyə bax, dələyə,
Quyruğu bir şələyə,
İnanmayı küləyə:
Qovar, salar tələyə.

Dələnin rəngi qonur,
Ağacda yuva yonur.
Şübhəli səs-səmirdən
Qıfıllanır bərəyə.

Dələnin özü incə,
Qaçır, tutur gizlincə,
Etibarı yox mənə,
Görcək qaçır geriyə...

18.12.2012

Yansın ocağım

Kəndimizdəki qoşa çinara xitabən

Yellənir budaqda, bax, dəcəllənir,
Hoppanır sinəsi üstə torpağın,
Qaçır küləklərdən, çox gicəllənir
Bir qoşa çinarın payız yarpağı.

Budaq çılpaqlanır, hey gileylənir.
Yarpaq dığırılanır, heyi kəsilir.
Yapışır kollardan, Külək güc gəlir,
Qoparır, dalaşır, alır acığın.

Üstümə sallanan o qol-budaqdan
Yüyrükdə asılar, ha yellənərdim.
Yorulub düşəndə əldən-ayaqdan,
Olardım qızların gülüş-qınağı.

Çinar budağından sallanan kəndir
Qoparar ağacın qabığı, əzər,
Budaq gizlin-gizlin lap fəryad edər,
Bilməz nə söyləsin, desin açığı.

Bəzən budaqlarla lap “gülüşərdim”,
Yoldan ötənlərsə hey gülüşərdi.
Çinarın dərđini kim bölüşərdi?
Sanırdım özümü çinar qoçağı.

Çinar – oğlanların vüqar timsalı,
Qalıbdı çinardan kəndir asılı,
Asdı ki, çinardan Yetim dəsmalın,
Qayıtsın bir zaman, yansın ocağı.

Ay çinar ağacım, çinar ocağım,
Qovuldum, nə fayda, səndən uzağam,
Dönsəydim səcdənə, açıb qucağım,
Öpərdim torpağın doğma Quycağın!

20.12.2012

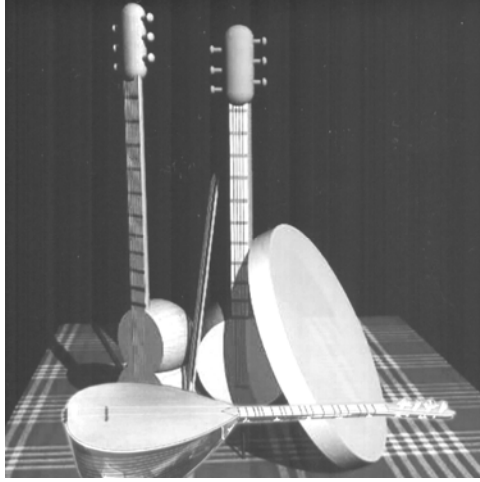

*Göylər xəlq elədi sizləri əkiz,
Uzaqdan uzağa xiffətim çəkiz,
Qismətim olarsa, bilin ki, şəksiz,
Öpərəm sizləri, a qoşa ulduz!*

Halətə bax

Kaman yayıyla sazlanır,
Saz sinəm üstə nazlanır,
Tar mizrabdan qisaslanır,
Balaban haldan hallanır,
Qaval nədən qapazlanır?!

20.12.2012

*Oxu tar-kamanım, a telli sazım,
Açım qollarımı, həyində süzüm!
Yayılsın ellərə səsin-sorağın,
Yurdumun şənində nəğmələr düzüm!*

Köçə salacaq

İstəyim illərdi sənə bəyandı:
Şama sevgisindən pərvanə yandı,
Bilmirəm kim sənə dostdu, həyandı,
Bilmirsən, sonumuz necə olacaq?

Bülbülün naləsi gülü yandırar,
İstəməz sevgidən bir an yan dura.
Rədd olsa sevgisi, bağrın qıymalar,
Sanar ki, gündüzü gecə olacaq.

Çoxları vurğundu cümlə-halına,
Gözləri yandıran gül camalına,
Gəl qaçaq bu elin qeylü-qalından,
Qaçmasaq, ömrümüz heçə qalacaq!

Çarəsiz qalanlar dağlara qaçar,
Arılar yanılar, sahibin sancar,
Hər kəsin bəxtinə bir qönçə açar,
Susuzdan bağçalar saman olacaq!

Əzəldən gizlidi fələyin dəmi,
Bilinməz nə zili, nə də ki bəmi.
Şahiddi Yetim də, qovsan dərd-qəmi,
Taleh dolaşdırıb köçə salacaq!

21.12.2012

Çaldırsın toyun

Aşıq Kamandarın yubiley (80) gecəsi

Döyəclə sazını, aşıq qardaşım,
Sazının nazını, sözünü duyum!
Saçıma qar yağıb, tay çaldır başım:
İllərin qışsı da, yayı da – oyun!

Yamanca dolaşiq düşüb kələfi,
Fələyin yumağı əlindən çıxıb.
Bilinmir qazancı, xeyiri, nəfi,
Qırılan ömürlər – taleyin payı!

Çal, sazın səsləsin göydə durnanı,
Soruşsun dərđini: nədən zorlanır,
Görüncə suları, nədən dolanır,
Qaçır qar-yağışdan, axtarır yayı?

A dostum, sən başın, oxşa halımı,
Göstər cığırımı, çaşan yolumu,
Unudum gərđişi, qeylü-qalımı,
İtirim ayların, illərin sayın!

Ruhumu oxşasın bir Tel havası,
Küləklər qovlasın kədəri, yası,
Məsd etsin körpəni Ana laylası,
Səsləsin Yetimi, çaldırsın toyun!

27.12.2012

*O kəslər dünyada əbədi qalır,
Kimin ki qəlbində el dərdi solur,
Qəflətən tuş gəlir əcəl quşuna,
Aparır özüylə, tək adı qalır!*

Olar

Doğma yurdumuza yad ellərdən erməni köçür!

*Gətirin tişəni, bağrımı yarın,
Axtarım küncündə, qanımı tapım.
Qanım quruyubsa, kimə yalvarım?
Doldurun içinə dağların qarın,
Dönüm qara daşa, zülmətə batım!*

Bir dərvişin bayatısı

Rus fişləyir, sən hürürsən.
Güc gələndən gizlənirsən
Əslində, qorxaq birisən,
“Sədəqədən” bəzənirsən!

Öz xoşunla yurdundan get,
Mən qovlasam, fəna olar!
Aldanmışan, etiraf et,
Yoxsa meydan mənə qalar!

Qonaq etdim çörək-duza
Bir zamanlar sən yurdsuzu.
Duymadınmı, ay yalquzaq,
Çörək sənə qənim olar?!

Duz-çörəyə sayğısızlıq
Sizdən gələn həyasızlıq!
Həqiqətə qayğısızlıq
Mənə deyil, sənə olar!

Gər bilsəydin el qədrini,
Bölüşmüşdüm “kədərini”!
Dərdin – qəmin qədərini
Bilməyən el pərən olar!

Eldən-elə köç edənin
Sən “bilməzsən” kədərin.
Gəl unutma: dərdlər-qəmlər
Kimdən gələr, nədən olar?

Dünya başına dar olar,
Dörd tərəfin al qar olar.
Oğlun-qızın itər, batar,
Sonda gülən elim olar!

Çox da bezdirmə Yetimi,
Kim görübdü qeyrətini?
Gəl unutma hörmətimi,
Hərçənd, zatın tutan olub!

Dürüst düşün, dinlə məni,
Mən – müsəlman, sən – erməni.
Görsən sərt üzün Yetimin,
Sınan belin, çənən olar!

29.12.2012

Ay təzə il

Ay təzə il, xoş gəldin,
Yaşım üstə yaş gəldi,
Əgər Orda görüşsək,
Sənə alqış söylərdim!

Qədəmlərin mübarək,
Gəlişindən sevinək,
Söz qoşaq, nəğmə deyək,
Hər kəsi sevindirək!

Dost gəlişi bayramdı,
Bayram qəlb doyurandı:
Əzəldən belə olmuş,
Hamı dosta heyrandı.

Sevinsin dost-tanışalar,
Yol açılısın barışa,
Gülsün gözlər, baxışlar,
Üzdən itsin qırışlar!

Qədəhləri dolduraq,
Meydanda halay quraq,
Elimizin şənində,
Sevinəni hayqıraq!

İllər türlü vəd edir,
Vədlərdən illər ötür,
Vədlər Yetimə yetər,
Nə gəlib yurda çatır,
Nə də qüssəsi bitir!!!

30.12.2012

Murada çatsın!

Novruzun mübarək, ay eloğlu!

Gəl qaçaq zamanın qeylü-qalından,
Yol tutaq dağlara, düz bizə baxsın.
Gecənin zülməti itsin yolundan,
Lopa buludlardan şişməklər çaxsın!

Günəş tellərini sərsin yollara,
Əl edək ötüşən ağ buludlara,
Bənzəyək sayrısan şən ulduzlara,
Sevinc-kədərimi yandırısın, yaxsın!

Süzsün yaz yağışı, sellər gurlasın,
Göydə göy qurşağı yolçumuz olsun,
Yarışaq küləkdən, fırlatsın bizi,
Qaldırsın dərədən, çöllərə çıxsın!

Gəlsin önümüzə ata-analar,
Versin xeyir-dua nənə-babalar,
Bölsün sevincini tanışlar-dostlar,
Şənlənsin el-oba, murada çatsın!

Buyursun meydana bəy də, gəlin də,
Tutulsun xınaya gedən-gələn də,
Oynasın Yetim də xonça əlində,
Kədəri-qüssəni başından atsın,
Deyişsin aşıqlar, savaba batsın!

16.01.2013

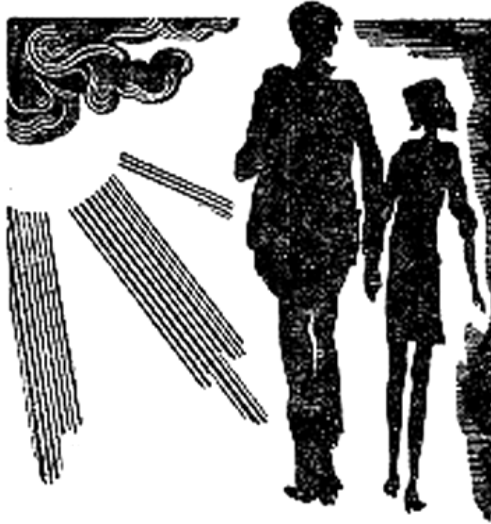
Özünə yetim demə!

Yetimlik məşəqqətdi, çalış yetim qalma, gülüm,
Dediyim həqiqətdi, üzər səni, çaşsa yolun!
Özü də istəmədən uşaq-böyük söyər səni,
Haqqını tapdalayar, addımbaşı döyər səni.

Tutsalar yağa-bala, geydirlələr al-qumaşa,
Qalxsan da yaylaqlara karvanlarla, ellə qoşa,
Olsa da ömür yolun çoxlarına lap tamaşa,
Qısqanclar alçaldacaq, ad qoyacaq özgəsinə!

Nəsibin olsa bu ad, köks ötürüb, qəm eyləmə,
Dərdini özün yaşa, əl açma sən yol gedənə,
Fələyin gərdişidi, çoxlarına qismət gələr,
Alçaltma vicdanını, Yetim demə öz-özünə!

18.02.2013

Şəhidlərin ruhuna

*Boyanıb al qanına, qərənfillər qan ağlayır,
Geyinib zil-qaraya qız-gəlin pünhan ağlayır,
Analar haraylayır, saçın pərişan sallayır,
Qan töküür göz-bəbəyi, insanla zaman ağlayır!*

Sevmirəm söyüdü titrək tellərin,
Andırır ağlayan ana əllərin!
Ana fəryad edir, yolur tellərin,
Səpir sinəsinə, bax, şəhidlərin!

Qəlbləri coşduran müsibətə bax,
İnsan izdihamı dönür dənizə,
İgidlər əyilmir, yol gedir düz, şax,
Yumruğa döndərir göydə əllərin!

Çinara bənzədin vətən övladın,
Qoruyar yurdunun şərəfin, şanın,
Həkk edər dağlarda zirvəyə adın.
Çatar muradına, sevər əməlin!

Söyüdlər, elə bil, kömək diləyir,
Xəfif küləkdə də əsir, əyilir,
Çınarın qanadı göyə yönəlir,
Tufanlar çınarın qırmaz təməlin!

Çinar kölgəsində karvan yurd salar,
Qalxar zirvələrə, qaya parçalar!
Ay Yetim, söyüdə çox da güvənmə,
Tək çinar gücünə sığınar elin!

20.01.2013

Əsirgə kədəri bizlərdən, Allah!

Ha qısqanıram

Bülbül nəğmə deyib, qanad çalanda,
Baxıram halına, ha qısqanıram,
Gülə səcdə qılıb, “saçın yolanda”,
“Sədəfli sazını” ha qısqanıram.

De, qanad saxlasın uçan durnalar,
Göygölə çatmağa qaçan sonalar,
Körpəsin səsləsə cavan analar,
Baxıb uzaqlardan ha qısqanıram!

Çəməni, çiçəyi gəzər arılar,
Sıxıb qanadların, şirə sorarlar,
Şər vaxtı düşəndə tora marallar,
Ovçunun gözünü ha qısqanıram.

Bəxtimin gəlimli-gedimliyi var,
Qovmasan yönümdən, qəm məni boğar,
A dostum, al məni, yanınca apar,
Fələyin özünü ha qısqanıram.

Çağır köməyinə, ehtiyac varsa
Verim hərərətım, yamaclar qarsa,
Yetim əməlindən hörmət taparsa,
Vallahı, özümü ha qısqanaram!

04.02.2013

Ay mərhəba!

(Saçlarına gül düzüm.)

Mahnı

Gülüm, səni gül görüm,
Çiyində bülbül görüm,
Ötsün günlər, həftələr,
Qönçəni sünbül görüm!

Ətirin hey yayılsın,
Günlərin ay sayılsın,
Sevənlər dərsin səni,
Dərdlilərə göndərsin!

Sevən oğlanlar-qızlar,
Gül-çiçəkçün ha sızlar!
Hörsün çələng nə qızlar,
Tələsənə pay versin!

Car çəksin qara zurna,
Balaban qoy dəm tutsun,
Tarzən kökləsin tarın,
Saz kamanla öyünsün!

Yallı getsin cavanlar,
Məhəbbəti dadanlar,
Hallansın Yetim baba,
Desinlər: “Ay mərhəba!”

Yolmasın!

Ümid sənədir ancaq, Azərbaycan əsgəri!

Qabil

Bu dünyanın ruh oxşayan mehini,
Kim verəcək mənə, yurdum olmasa?!
Kim toplayar elin pərən əhlini,
Keşiyində duran Ordum olmasa?!

Əsən külək vücudunu titrədər,
Xeyri dəysə, billəm, göydən fitrədi,
Soyuqluğu, istliyi bir sirdi,
Üşüyərdim, bədən odlu olmasa.

Kim söylədi mənə acı qarğışı,
İstəmirəm sel gətirən yağışı!
Məndən sorsan, alqışlaram barışı,
Sevinərdim, yurdum yada qalmasa!

Çıxım yola, salamlayım ordumu,
Cəngi çalsın, alsın məni yurduma,
Əsirgəməm gü-çiçəkdən “yardımı”,
Qız-gəlinlər saçın daha yolmasın!

Zindanların divarların sındırın,
İnsanları sevindirin, ev qurun.
Yetim razı, nankorları susdurun,
Şadlanmayan kişi-qadın qalmasın!

11.02.2013

...Südüm sənə haram olar, sən baş əysən düşməyə!

**Dədəm, a Qurban təpə
(Bayatılar)**

Cəbrayılın mərkəzində Aşıq Qurbani adına uca dağ

Dədəm, a Qurban təpə,
Yapıncısı qantəpər,
Qismətimi itirdim,
Kömək et, yenə tapım!

Qurban təpə – ocağım,
Küsüb məndən açığı,
Onu qorumadımsa,
Üz döndərdi Quycəğim!

Ziyaratdan sar gəldi,
Nəki gücü var gəldi,
Dözəmmədim gücünə,
Şaxta, sazaq, qar gəldi.

Atlı, atını saxla,
Dur, elatımı yoxla,
Xəncərim güc gəlməsə,
Parçala məni, oxla!

Dədəm, a Qurban təpə,
Yetim ayağın öpər,
Səni bir an unutsam,
Bircə lənətin yetər!

15.02.2013

*Günəşə bax, günəşə,
Saçları yetir ərşə,
Çıxanda aləm gülür,
Batanda – hər yan meşə!*

Ağlayır

Yaman qısqanıram sədəfli sazı,
Sinənin üstündən düşmür ən azı,
Küssən, könlün alar, qoymaz narazı,
Hər zaman, hər kəsi hey salamlayır.

Gah zilə züü tutur, gah da ki bəmə,
Gah simə toy tutur, gah da aləmə,
Onun nə vecinə, didir qəlbimi,
Özü-öz aşıqın hey haraylayır.

A insafsız, rəva bilmə özünə,
Qəsd eyləmə, çarə bilməm dözümə,
Etmə fağır, məni zail bildinmi,
Görmürsənmi, halım haldan hallanır?

Sən hardan biləsən, kim sitəm çəkir,
Kimi kef içində, kimi qəm əkir,
Dumanı dağ çəkir, düzə çən çökür,
Çəmənə, çiçəyə çiskin paylayır!

Mən yazıq-fağırın günahı varmı,
Gecəsi kor qalıb, gündüzü karmı,
Yetim, Məcnun Leylisindən doyardı,
Çəkilib dağlara dərdin ağlayır?!

22.02.2013

Məni candan usandırdı, cəfadan yar uzanmazmı?...

(M.Füzuli)

Yazım, yazmayım?!

Sən nədən ömrümə yalan gətirdin,
“Düz sözümdən”, gülüm, yazım, yazmayım,
Çaşdırdın, ümidim tamam itirdim?!
Sənin əməлиндən yazım, yazmayım?!

Hər kəsi cahana xəlq edən Odur,
Can alıb-verməyə tək Odur qadir,
Bəs sənin bizlərdən istəyin nədir?!
Sözünü tutandan yazım-yazmayım?!

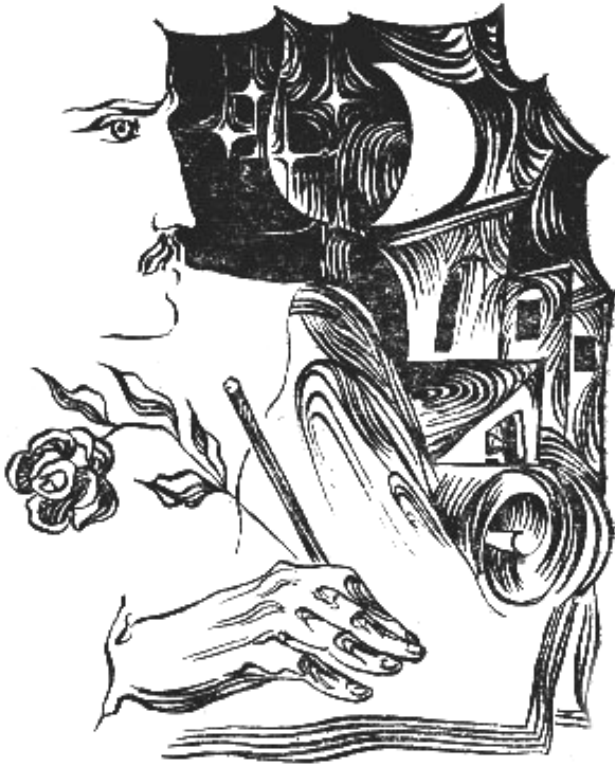
İnsanam, insan tək yaşamaq – arzum,
Üzümə gülürdü baharım, yazım,
Qoymadın çəkməyə anamın nazın,
Dadıma çatandan yazım, yazmayım?!

Qənim olmasaydın yarananlara,
Tora salmasaydın yar olanları,
Canın almasaydın nər oğlanların,
Sən kimi “Əcəldən” yazım, yazmayım?!

Səni and verirəm göydə Günəşə,
İllərlə yol gələn sonsuz atəşə,
Rəngin soldurmasın dağ, dərə, meşə,
Savaba batandan yazım, yazmayım?!

Hər kəsi yaşadan Günəşdi, Aydı,
Aydındı, Günəş də Ay kimi paydı,
(Günəş parlamırsa, Aydan az fayda!)
Qoy Yetim saz döysün bayramda, toyda,
Dəmini tutandan yazım, yazmayım?!

15.03.2013

Düzü – düz, əyrini – əyri, bədi həm var yazım!
(M.Ə.Sabir)

Saz çalmasaydım

Bizlər də Novruzda tonqal çatardıq,
Ocaq tüstüsündə oda batardıq,
Bilməzdik qorxunu, harda yatardıq,
Sabahı xoruzdan ön açmasaydıq.

Gözüm bərk tutmuşdu qaraca qızı,
Yandırır-yaxardı hər kəsi gözü,
Kimsə ayırmazdı bir kərə bizi,
Araya qısqanlıq yön tapmasaydı.

Qolumu boynuna dolandırmazdım,
Sevginin yoluna arxalanmazdım,
“Hökmünə” müntəzir baxıb, qalmazdım,
Əlimi xəlvətə yan tutmasaydı.

Sanırdım sonadı, üzür sularda,
Dodağın hürkəkcə büzüb durardı,
Uçmazdı durna tək lap buludlarda,
Ovçunun oxunu yanıltmasaydım.

Çoxdandı “itmişdi”, çıxdı qarşıma,
Sataşdı baxışım çatma qaşına,
Qoymadı oxşayım qumral saçını,
Gərəyim olardı, gər anlasaydı.

O xoşbəxt çağlarım çoxdandı itib,
Ömrümün sonuncu payızı yetib,
Yetimə gümrəhliq sazımdan keçib,
Gözlərdən itərdim, saz çalmasaydım!

18.03.2013

Anam

Qaranlıq zindana nur saçan Tanrım,
Hər kəsə cahanda gor açan sənsən,
Çəkdiyim əzabdan necə qurtarım,
Göstər qüdrətini, yurduma dönüm!

Bağlı qapılardan keçən özünsən,
Aləmi görəcək iki gözümsən,
Söz deyən dilimsən, ilkin sözümsən,
Göstər qüvvətini Orduma dönüm!

Sən desən, yollara gün işıq saçar,
Güc gələr qollara, zindanlar uçar,
Qoy çatım yurduma mən aşıq-naçar,
Qıyma öz yurdumun yadına dönüm!

Az qalıb itirim son ümidimi,
Məndən uzaqlaşan o gəmindimi,
Yağışa sözünü sən demədinmi,
Qoy gedim elimə, obama dönüm!

Geriyə yoluma çəpər çəkirlər,
Güc gəlmir qoluma, zəhərləyiblər,
Bəndimi, bərəmi nədən sökürlər?!
Qoyma qeyrətsiz oduna yanım?!

Qıyma yad diyarda mən “rahat” yatım,
Dönüm ot-ələfə, günaha batım,
Rəhm eylə, mən Yetim tay Haqqa çatım,
Çağırır məzardan adımlı anam!

30.03.2013

Məndən əsirgəmə lütfünü, ya Rəbb!

Adım Yetimdi

Nədəndir kövrəyəm, həm də küsəyəm,
Kimsəyə bütövəm, kimə kəsiyəm,
Kimsəyə indiyəm, kimə əskiyəm,
Tək onu bilirəm, adım Yetimdi.

Mən kimin qanıyam, kimin ətiyəm,
Kiminin canıyam, kimə kötüyəm,
Birindən astayam, kimdən ötəyəm,
Tək onu bilirəm, adım Yetimdi.

Hamı bilir, kimdən yoxdur köməyim,
Bir Tanrım sevdirib işi, əməyi,
Tək Onun sözü var mənə deməyə,
Onun “Kərəmindən” adım Yetimdi.

Öz canım, sümüyüm, qanım, ətimdi,
Kimsəyə əl açmam, bil, töhmətimdi,
Bu cahan mənə də ölüm-itimdi,
Kim verib, düz deyib, adım Yetimdi!

Kimsəyə, Allahım, olmayım möhtac,
Ölüm buyruğundu, yox ona əlac!
Qəbrimə gərəkdi torpaq bir qulac,
Anamla görüşə yol ver, mən yetim.
Onun balasıyam, adım Yetimdi!

19.04.2013

Qorxmuram

*Doğru söz deməkdən, vallah, qorxuram!
Söz yarışından*

Qorxmuram canımı alacağından,
Bir cana borcluyam, gün kimi aydın!
Qorxuram dərdlərə salacağından,
Yaşanmış illəri günbəgün saydım!

Ayrılmış ömrü şərəflə keçmək,
Ömür kasasından cəfalar içmək,
Yazılıb bəxtimə həyatdan köçmək,
Varım tək sayırdım, günbəgün aydın.

Ömrümün cığırı dolanbac olmuş,
Bu yolda eniş də, yamac da olmuş,
Kimdən pay almışam, kimdə bac qalmış,
Qışımın qarını yay üçün qoydum.

Yamanca söyürəm cismimi hərdən,
Umuram yolumu yalnız göylərdən,
Çarə tapammıram təkə bir dərdə:
“Yurd-yuva” deməkdən lap cana doydum!

Özüm tək səbirsiz görə bilmirəm,
Söyülsəm günahsız, zara gəlirəm,
Mən Yetim sevdaya girə bilmirəm,
Əcəldən qorxmuram baharda, yayda!

22.04.2013

Yar aşıq

Bir əsgərin son məktubu

Mənə ilk sevgini vermə özgəyə,
Bu sevgi düşərli-düşərsiz olar!
Sən Allah, əksimi vurma güzgüyə,
Bilmədən toxunsan, düşər, qırılar!

Bərbəzək boyanı dodağa yayma!
Sən mənim əvvəlim, sonum olaydın,
Öz arzum, güvənim, şanımlı olaydın,
Damarda dolaşan qanımlı olaydın!

Bizi ayırmağa şeytana qıymam,
Sən mənim sevgimi yarıda qoyma!
Bir zaman sevgimiz daşa toxunsa,
Ayılıb yuxudan görsən, yoxamsa,
Bil, mənim qəlbimdə sən tək ruhumsan!

Öz əlin, öz başın yaşayacaqsan,
Söz ver ki, adıma qıymayacaqsan!
Arandan köçməmiş yaylağa dəymə
Qəddini yaltağa, sarsağa əymə,
Çətinə düşəndə bəxtinə söymə!

Qəfil qonaq gələn göz yaşını sil,
Özün öz qədrini, qiymətini bil.
Ağrılı-acılı gününü sayma,
Dərdini-qəmmini özgəyə yayma!

Çiyində hörüyün yaraşıq olar,
Dolaşar zülfünə, sarmaşıq olar,
Çoxları hüsnünə bil, aşıq olar
Onlardan tək Yetim yar, aşıq qalar!

23.04.2013

Yetim qardaşım

Həmyaşdım Eyvazov Cahangirə xitabən

Yetimlik yarası çox dərin olar,
Ağız büzənlərdən tam yarın qalar,
İnanma, sədəqə qarın doldurar!
Sərgərdan dolaşma, yetim qardaşım,
Uzat əllərini, tutum, qardaşım!

Əmanət verilir ömür bir kərə,
Yaşa qismətini, nərd vura-vura,
Çaşma, düz yolundan hər kəs döndərər!
Talehlə barışan yetim qardaşım!
Yaşımı yaşına qatan, qardaşım!

Güllərin saplağı tikanla dolar,
Batar əllərinə, yaralar salar,
Hər yaşar varlığın öz məkanı var!
Tərilə dolaşan yetim qardaşım,
Mənimlə yollaşan yetim, qardaşım!

Xoş olar dünyamız yetim olmaasa,
Çörəyə, ya suya qatım olmasa,
Ürək döyünərmi, tutum dolmasa?!
Sərt gündən sərtləşən yetim qardaşım,
Sərtlikdən bərkləşən yetim qardaşım!

Yetimə əl tutmaq – Tanrıya xoşdu,
Dərdinə yol tutmaq – hamıya borcdu,
Məsum bir körpə də göyə naxışdı!
Səninlə yol gedim, yamaclar aşım,
Ay mənim sirdaşım, Yetim qardaşım!

24.04.2013

Xatırlar dostları

Gətirin tişəni bağrımı yarın,
Arayım, küncündə qanıma tapım!
İçi boş qalıbsa, kimə yalvarım?
Doldurun içinə dağların qarın.
Bir parça buz olum, dağlarda qalım!

Dünyaya gəlmişəm yaşamaq üçün,
Daş yonum yollara döşəmək üçün!
Gəldim ki, bəzəyim daşı, torpağı,
(Düşməsin budağın yaşıl yarpağı!)
Hər kəsə həmişə yetişsin karım!

Öləndə kim alıb dövləti, varı:
Bağlanır üz-gözü, əl-ayaqları,
Süst qalır ürəyin şah damarları!
Sızdıqca yanağa gözün yaşları,
Sanırlar, əridir dağlar son qarın!

Dünya bir pəncərə, baxıb gedərlər,
Çaylar dərələrdən axın edərlər,
Desəm ki, ölməzəm, azmı gülərlər?!
Sağikən xeyirə, ya şərə yara,
Sorağın qoy aşsın uca dağları!

Ardınca desinlər xoş söz, xatirə,
Şahidi olmasan, kimsə yetirər,
Xoşbəxt o şəxsdir ki, bir gül bitirər!
Adı unudulmaz, yaddaşda qalar,
Xatırlar Yetimi hökmən dostları!

24.04.2013

Ötə-ötə

Açıb qollarımı uca göylərə,
Durmuşam diz üstə, üzü qıbləyə.
İstərəm bir daha arzumu deyəm:
Allahım qıymasın ümidim itə!

Yön tutub, baxıram üzü Kəbəyə,
Dərdimin çarəsin, bəlkə, O deyər,
Göylərin elçisi çatsin köməyə,
Taki bir arzuma, inşallah, yetəm.

Alın yazısından xəbərdar olam,
Tutduğum yolumdan ümidvar olam.
Düşsə də dağlardan min kərə yolum,
Çatarsam kamıma ta ömrüm bitə!

Bəxtiyar odur ki, hər kimsə sevir,
Qəlbinin istisin hər kəsə verir,
Bilsə də bu işdə ölümə gedir,
Oxuyur “kəlməsin” yol ötə-ötə.

Ağlasam yollarda mən zarı-zarı,
Yetməsin cismimə ruzimin karı,
Bağlansa Yetimin bütün yolları,
İstəməz heç kimsə əlindən tuta.

26.05.2013

Anam qucağı

Çəkilmir gözümdən qərəmət yuxu:
Kipriyim örtübdü gözüm qapağın
Yağılar kor qoyur yurdumu axı,
Küləkdə itirdim qeyrət papagım!

Haraya baxıram, cismim eymənir;
Bu acı talehə kim saldı məni?
Od tutub, alışır kəndim, şəhərim,
Viranə qoyulub dogma torpağım!

Diksinib qalxaydım bir gün yuxudan,
Görəydim tay qaçır qanım axıdan!
Bir olsaq, ay ellər, vallah, qorxudan
Unudar yağılar yerin, yatağın!

Elliklə sarılaq daşa, çomağa,
Qoymayaq düşməni gozün açmağa,
Qovlayaq biryolluq tamam uzağa,
Gözləri görməsin toyu, oylağı!

Şimşək tək şığıyan bir quş olaydım,
Əlimdə qılıncım tutmuş olaydım,
Uçaydım durmadan, yuxu bilmədən,
Tapaydım mən Yetim anam qucağın!

30.05.2013

Nəfim

İstədim yetişim vüsal dəminə,
Uzatdım əlimi tutsun əlini,
Mənsiz sığalladı rüzgar telini,
Dinsə, günahımdı, dinməsə – əffim.

Yasəmən əkmışdim sənin adına,
Gecə də, gündüz də yetdim dadına,
SİNƏM SİPƏR OLDU YAYIN ODUNA,
Bitsə vüqarımdı, bitməsə – səhvim.

Tay itir gözümdən zirvəli dağlar,
Batır duman-çəndə meyvəli bağlar,
Səni tapammıram, bərələr çoxlu,
Yetsəm, amalımdı, yetməsəm-qəmim.

Açılmır üzümə qapılar sənsiz
Dillənsəm, söyürlər, qovurlar, şəksiz,
Duyduqca halımı, qalırım dilsiz,
Ölsəm, xilasımdı, ölməsəm-dərdim.

Seçdiyim öz adım özümə bəsdı,
Kimə söylədimsə, sözümü kəsdi,
Qışın sərt şaxtası yolumu basdı,
Kəssə, öz xətamdı, kəsməsə – nəfim.

06.06.2013

Yar olar

Görkəmim coxunu valeh edərdi,
Mənə bu talehi göylər göndərdi.
Hər kəsin əlindən, vallah, tutardım.
Dərdinə yol tapar, çatardım kara.

Dalımca boylanıb köks ötürüblər,
Olub ki , arzuma nəş gətiriblər.
Yolumu azdırıb kəc yetiriblər.
Qalmışam yollarda səfil, avara.

Sevənlər cox zaman dözümsüz olur,
Əhdinə çatmırsa, tam yalqız qalır.
Bülbül tək sinəsin “kollara” çırpır,
Qüssədən, kədərdən saralar, solar.

İlləri qovmuşam, vaxtım daralıb,
Doğrunun yerini artıq, şər alır,
Bəzən xoş sözdən də qəlbim qaralıb,
Çatmasan köməyə, dünyam kor qalar!

Çəp gəlib sözüümüz, gileylənmişik,
Savaşdan, qovğadan lap keylənmişik,
Hamıya bəllidi: Yetim olmuşuq!
Bir sözü lap sonda dürüst bilmişik,
Zəhmətə qatlaşan sadıq yar olar!

08.06.2013

Bir oyunbazdı

Hər eldən-obadan tür sözlər „üzdüm“,
Arzu-niyyətimi kitaba düzdüm,
Kimlərə sözlərim xitabən sızdı,
Qazancım əllisə, nəfim yüz-yüzdü.

Ədəbdən-ərkandan nə qədər yazsan,
Zehni küt olana ördəksən, qazsan!
Bir eldə-obada çox yazan varsa,
Sayıb-seçiləni şaxtada yazdı.

Kimsə ağız büzər, çımxırar acı,
Kimsə eşqə düşər, axtarar tacın,
De, kimlər sevinməz, alarsa bacın,
Yolunu tapmayan məzarın qazdı?!

Çalış yaxşılıqdan qala qurasan,
Deməsin bir kimsə qara-qurasan,
Hər kəs əməлиндən yansın, yarısın,
Yüz il yaşasan da, desinlər azdı.

Xoş ömür sürənin yeri – lələzar,
Arzusu gül açar, olar gülüzar
Azsa da yolunu, qalsa da naçar,
Kim deyər Yetimə bir oyunbazdı?!

08.07.2013

Yeyim, yeməyim?!

Məndən umacağın – tək halallıqdı,
Sənə son sözü mü deyim, deməyim?!
Doğrunu yalandan seçən Xəliqdi,
Acını şirin tək deyim, deməyim?!

Əzəldən beləymiş dünyanın dəmi,
Gerçəklə bir gəlib yalan aləmə.
Zildən sən qayıtdın arzumu bəmə,
Özümü kimsəyə öyüm, öyməyim?!

Küsüb barışmağın özü naxışdı,
Barışıq sevməsən, derlər naxoşdu,
(Bu sayaq yaşamaq çoxuna xoşdu,)
Həyat axarına dəyim, dəyməyim?!

Ömür bir güzgüdü, baxıb keçərlər,
Kələ-kötürdüsə, yıxıb keçərlər,
Yolçunun əlini sıxıb keçərlər,
Acı söz deyənə söyüm, söyməyim?!

Çox cəfa çəkdim ki, ömrüm xoş olsun,
Kimlərdən yan keçsin, kimə tuş olsun,
Kim dadıb payımdan, halalı olsun,
Yetimə qalanı yeyim, yeməyim?!

10.07.2013

Ay halal olsun!

Səninlə bir getdik elm ocağına,
Gəlsək də kimsənin lap acığına,
Çıxsaq da kasıbın biz ocağından,
Sevildik, dedilər: „Ay halal olsun!“

Məktəb illərimiz tam çatdı başa,
Qovladıq biryolluq dava-dalaşı,
Böyüdük, boy atdıq, olduq tamaşa,
El-oba əl çaldı: “Ay halal olsun!”

İlləri qovladıq, döndük ər olduq,
Qızlarla sevildik, sadıq yar olduq,
Yurdu qorumaqçün bir əsgər olduq,
Atalar dilləndi: “Ay halal olsun!”

Çalışdım olmayım mən dili acı,
Bir kimsə görmədi, kimə əl açdım.
Kimə yetişibsə qolumun gücü,
Öz ana südü tək qoy halal olsun!

Vətənçün ölən də, qalan da oldu,
Qüssədən, kədərdən solan da oldu,
Deməzlər Yetimə yolu boş qaldı,
Aqillər deyəcək: “Ay halal olsun!”

07.07.2013

Telli sazın

Demə bu şəhərdə tək sənsən dərdənsiz,
Hər kəs dərdin çəkər səndən xəbərsiz.
Sənin öz arzun var, mənim istəyim.
Bir ömür yol getdik biz həzin-həzin,
Sən məndən xəbərsiz, mən gizlin-gizlin.

Hər kəs kədərilə birlikdə gəzər,
Dolanar yolları, cismini üzər,
Gərər sinəsini, dərdinə dözər...
Dərd gələr xəbərsiz, qəm məzlum-məzlum,
Yurd tutar qəlblərdə hey uzun-uzun.

Hər dağın, qayanın öz incisi var,
Çiçəyi, çəməni, öz zirvəsi var,
Örtəndə zirvəni lopa buludlar,
Qınayar dağ göyü, göy susar üzgün,
Səpəllər yağışın, yol olar əzgin.

Leylisiz, məcnunsuz məhəbbət yalan,
Yanmasan oduna, get ayrı dolan,
İstəsən dünyanın başına fırlan,
Dünya fırlanacaq səndən xəbərsiz
Söysən də sən onu aşkar, ya gizlin.

Sevəndə elə sev, itməsin izin,
Küsüb-barışmaqdan batmasın gözün,
Sevməyin dərmanı tək budur: dözüm!
Kim doydu sevgidən, dedi son sözün,
Susdursun Yetim də tay telli sazın?!

14.07.2013

Yol verin gedim!

Nəvəm İsmayılın adından

Bir dəfə üzünü görəmməmişəm,
Bağının barını dərəmməmişəm,
Tikdiyi evinə girəmməmişəm,
Yol verin babamın yurduna gedim.

O yerlər mənimçün – müqəddəs məkan,
Oranın qədrini bilər xış əkən,
Qoymaram yurd salsın orda göz tökəm,
Yol verin babamın yurduna gedim!

Haqq kimi təmizdi Oranın suyu,
Orda babam sevib, çaldırıb toyun,
Razıyam, vallahi. Orda daş yonum,
Yol verin babamın yurduna gedim!

Məni bu cahana gətirən – anam,
Döşündən süd verən, əmdirən – anam,
Onun namusuna olaram qurban,
Yol verin babamın yurduna gedim!

Haqqı görən gözüm, düşünən beynim,
Yetişim o yurda, həm öpüm qoynun,
Əhdimdi çaldırım Orada toyum!
Qoy babam Yetimin yurduna gedim!
Orda şəhidləri ziyarət edim!

25.07.2013

Hara salsın könəlgəsin?!

Bizi yenə köçürürlər?!

Bu yerdən də “Köç” deyirlər,
Qovur, tutur, lap döyürlər.
Qorxurlar, səsim yayılar,
Boğurlar: kimsə dinməsin!

Yetişir ayrılıq dəmi,
Ürək küsməsin, neyləsin,
Hicran üşüdür cismini,
Dərdini kimə söyləsin?!

Qayğılıdır dost-tanışlar,
Başlar sinəyə sallanır:
İstəmir kim kimin səsin
Aşkardan, pəsdən dinləsin!

Qarışır göydə buludlar,
Çökür yerə qaranlıqlar,
Dörd bir yanda həyəcan var.
Məni şaşqınlıq didməsin!

Yenə hər şey təkrarlanır!
Yetimi yenə qovurlar.
Yurdunda özgə sanırlar!
Dərdini kimə söyləsin,
Hara salsın könəlgəsin?!

30.07.2013

Qismatimə düşənə bax!

MEDALYON

Qardaşım A-nın xatirəsinə

Uşaqılıqdan qocaların söhbətlərinə pərəstiş edirəm. Bəzən elə nağıllar danışır ki, sonda lap mat qalırsan. Bacarıqlı adam olsa, belə nağılları yığıb-yığışdırıb ipə-sapa düzər, qəşəng kitab bağlayar. Oxuyanlarsa hökmən tapılacaq.

Ayna Sultanovanın heykəlinin yaxınlığında yanpörtü ucalmış iri çinarın budaqlarının kölgəsində nə vaxtdansa quraşdırılmış taxta oturacaqların birində oturub dostumu gözləyirdim. Şaytaya-şaytaya mənə yaxınlaşan, üz-gözünü saç-saqqal basmış qoca papağının tərini silkdə, dərindən köks ötürdü, çoxdan hazırmış kimi söhbətə başladı...

– Sən də yurdundan didərgin düşmüşsən, oğul?

– Bəli.

– Mərdimazara lənət, ay bala!.. Buralarda... o yan – bu yana girələnən qocalardan biriyəm. Həmişəki kimi, orabura boylana-boylana veyillənirdim. Burdakı irili-xırdalı ağaclar o qədər də göz oxşayan deyildi, hərçənd bura park adlanırdı. Hərdənbir abadlıq işləri aparılsa da, istirahət üçün sərfəliliyini çoxdan itirmişdi. Günəşin batmasını gözləyən qocalar, özlərindən asılı olmadan gileylər nəyinsə haçansa düzələcəyinə inamlarını kəsmir, “nə bilim, valah” deyib ayrılırdılar.

Bir dəfə qonşu rayondan olan köhnə tanışlarımdan biriylə rastlaşdım: O da mənim kimi köçkün həyatı keçirmiş. Yaşlandığımızdan bir-birimizi güclə xatırladıq.

– Ayə, səni yanmayasan, nə yaman dəyişmişən? Üzünü saqqal basıb, özünü niyə belə hala salmışan? Ətrafındakılara bax, hamımıza eyni damğa vurulub: “Didərginlər”. “Palazı bürün, ellə sürün”. Olmaz belə, qardaş. Canlı meyidə

dönmüsən, balalarına yazığın gəlmir? Ayıbdı, vallah, səni görənün rəngi qaçar.

– Gəlsənə, söhbəti dəyişək, – söz arasına söz qatdım, yoxsa dirigözlü torpağa quylayacaqdı məni.

– Elə bilmə, mən yağ içində böyrək kimi üzürəm, hər şeyin təhəri var axı. Sən Allah, dediklərim qəlbini qırmasın!

– Yox, niyə ki, olanı deyirsən, nədən inciyim?

– Yaxşı, de görüm, sən də yataqxanada yaşayırsan? Uşaqlarından nə xəbər. evlənəni, ərə gedəni varmı?

– Evlənəni də var, evlənmiyəni də.

– Buna da şükür elə. “Damarına görə qan alarlar” – deyib goru çatlamışlar. Bəs qardaşlarından nə xəbər?

– İkisi dünyasını dəyişib, – xeyli susduq.

– Eşitdiyimə görə, bir qardaşın qəzadə...

– Hə, elədi. – yenidən susduq. Ayrımaq istəyirdik ki birdən qolumdan yapışdı, başını sinəsinə salladı, amma ciddi görkəmdə dilləndi:

– Son görüşümüzdən gör neçə il ötüb. Vallah, heç dilim gəlmir ki, soruşum, nəsə deyim. Bilmirəm, inanarsan, ya yox...

– Nədi ki, deyəsən, sözlü adama oxşayırsan, xeyir ola?

– Sözlü deyəndə ki... Desəm ki, ciblərimi pul cırır, deyəcəksən: göstərr, inanım.

– Sən mənim canım, başımı çox dolaşığa salma, onsuz da quru qəvərəsi qalıb. Üşütməm gəlir, yönlü halda deyiləm! – təəccübləndim.

– Deyirlər, hər xəbərin yalanı-yanlışı olsa da, sonda gerçək üzə çıxır...

Çox ciddi bir xəbər eşidicəyimə ümid edə-edə gözümü döyürdüm. Tanışım deyəcəyindən qorxurmuş kimi məni çox süzdü, güclə eşidiləcək tərzdə pıçıldadı:

– Sən bilirsənmi ki, o rəhmətlik dünyasından sonsuz kimi köçməyib?

– Dayan, dayan, nə dediklərini başa düşürsənmi? Hardan çıxdı bu xəbər, kim quraşdırdı? Aradan illər ötüb, mənimlə məzələnməyə gəldin ? Başına söz qəhətdi?

– Yox, yox, nəyə inanırsan, and içərəm. Dediym doğrudu, amma inanılması çətindi, çünki çoxdanın əhvalatıdı. İnan mənə, izinə düşsən, nəticəsi olacaq. Bununçün səy göstərmək lazımdı, səbrlə. Bax, sənə bir şəkil verəjəm. Onu axtarışa, ya da internetə versən, nəyə öyrənə bilərsən.

– Sən nə danışırsan, indiki vəziyyətdə kim kimi tanıyır ki, kim mənə kömək göstərər? Heç inanmağım gəlmir.

– Bizə həqiqəti bilmək vacibdi, hökmən! – Quruyub qalmışdım, bilmirdim nədən başlayım. Nəhayət, “tutar – qatıq, tutmaz – ayran”, – deyib, yollandım illərdi məskunlaşdığım unudulmuş yataqxanaya.

“Günü-günə calayır”, möcüzə gözləyirdim. Günlərin birində qarı döyüldü. Orta yaşlı, qoltuğunda köhnə qovluq olan poçtalyon qadın əlindəki kiçik bağlamanı (banderolu) mənə verdi. Sol əlində tutduğu kitabçaya qol çəkməyimi xahiş etdi. Dediyinə əməl etdiyimi görüb gözdən itdi. Səs-küyə gələn qonşuların gözü önündə çöküb qalmışdım. Bir qədər özümü toxdadıb bağlamanı açdım. Məktəbli dəftərindən qoparılmış vərəqlərdə tələm-tələsik yazılmış sözləri güclə höc-cələyirdim.

“Дорогой дядя, именем Аллаха прошу Вас, терпеливо прочитайте мою записку и не осуждайте за произошедшее!.. Если мой рассказ привлечёт чьё-то внимание, не сомневаюсь: кто-то пошлёт в мой адрес незаслуженное проклятье.

Когда-то кем-то было сказано: рай находится у ног матерей. Может быть. Но, я как познал себя взрослым человеком, пережил столько трудностей, не дай Бог испытать кому-либо. Единственное, что мне остаётся, наложить на себя руки, хотя это считается грехом, как

упоминается в святой Книге. Ненавижу мать, которая произвела меня на свет вот почему.

... Что такое покой и сытная жизнь, я никогда не испытал, сторонился людей. В большинстве случаев был в окружении чужих. Возможно, меня обвинят в неумении обустроить свою жизнь, как другие. Оставляю это на их совести, не я им судья. Во всех неудачах виню мать, которая настойчиво скрывала от окружающих: кто я. Могла же поступить иначе. Она тоже имела волчью ненависть к роду людей, к которому я относился. Вот это волчий нрав: лови, разорви, жри досыта, не оставляй в живых. Вот чему учат идеологи армян. Считай себя царём, пока не попал в капкан, а как попадаёшь, изображайся беззащитным ягнёнком. О таких хорошо гласит пословица: «С собаками дружи, но не выпускай дубины из рук!» Как убедился я в свои годы, такими были армяне! Ради достижения своей цели они пролезут через отверстие швейной иглы, а как прилипнут к телу, не оторвутся, как пиявки, если под рукой нет соли!

... Наступил 1989-ый год неразберихи. Начался процесс о «великой Армении», во что включились и родственники моей матери! Будь они прокляты! Был положен конец дружбе и добрососедству.

В Физулинском районе, где когда-то приютились малочисленные малаканы, нас никто не обижал, не беспокоил. Я тоже учился в школе, где воспитывались местные школьники вместе с русскими и армянами. Школа была интернациональная.

Одну из уважаемых наших соседок называли бабушка Зиба (Зибейда). Видимо, теперь и её нет в живых: не вытерпела клейма-«беженцы!»

Мама мою звали Айка (Ануш). Через много лет я узнал, что мама по настоянию бабушки с материнской стороны устроилась медсестрой в больнице, где работал

главврачом хирург Гарашев. Мой дедушка переселился в Джебраильский район из соседнего Гадрута. Он поселился с семьёй в селе М. В годы войны с немцами дедушка заведовал большим складом промышленных и продуктовых товаров...

...Армяне очень хитрый народ. Обычно, они устанавливают крепкие связи со всеми родственниками, где бы они не жили. Вот он и устроил своих родственников в ресторан Джейран в городе Баку, в мастерской надгробных изделий кладбища недалеко от центра города Гянджа...

Часто я спрашивал у старшего дяди Абрама в кругу семьи:

– Кто мой отец?

– Зачем тебе это нужно? Лучше подумай о себе!..

По комсомольской путёвке уехал на целину, в Казахстан, там же пропал без вести! Запомни и больше о нём не спрашивай, понял?..

... Дедушку давно предали земле.

Еще в детстве я увидел на шее матери сверкающий трехконечный предмет. Часто он становился для меня игрушкой. Прошли годы, и я узнал: её называют медальоном.

– Да, это медальон, я никогда не должна снимать его с шеи, иначе, Бог покоряет меня жестоко, - сказала она и погладила мои чубчики. – Если окажусь инвалидкой, кто тебя вырастит? – Вздохнула грустно.

Шли годы, мы заканчивали школу. На шеях моих одноклассников во время выпускного вечера я заметил медальоны. В них они вмещали мизерные снимки с надписями.

Неожиданно для неё я выбрал момент, подошёл к маме, обнял, поцеловал в щёки и спросил:

– Мама, когда-нибудь я увижу снимок того, кто «прячется» в твоём медальоне? Ведь я никогда не видел того, кого ты любила.

Лицо мамы побледнело, руки так задрожали, что я подумал: вот-вот я её потеряю навсегда. Мне стало страшно. Когда ей полегчало, я поклялся больше никогда не тревожить её своими «глупыми» вопросами.

Мы жили вдвоём далеко от родственников. Сделав несколько глотков холодной воды, она еле слышно промолвила:

– В своё время ты узнаешь правду, сынок. Возможно, тогда у тебя возникнут ко мне чувства любви или презрения. А сейчас, прости, мне плохо: кружится голова, дай успокоиться.

Меня охватила жалость к себе. «Где ты, мой невидимый отец, куда он запропастился?!»

...По словам родственников папу звали Артош.

Одна за другой меня постигли беды: в автокатастрофе погибла мать, умер старший дядя. Я больше не вспоминал о медальоне. Забыл.

...В мастерской, где работал, в свободное время от работы я вёл дневник, ради забавы. Вот страницы из него. Август 1975 года.

К нам поступило несколько заказов на надгробье из черного и белого мрамора. Я тоже научился перенести фото-снимки в мрамор. Родственник одного заказчика был майором милиции в органах города Гянджа.

Старший брат погибшего оказался водителем, а младший был учителем. Судя по внешности, братья были не из богатой семьи, но они не стали торговаться. Стоимость заказа составила больше трёх тысяч рублей. Братья решили сделать «дорогой подарок» памяти погибшего: у него не было детей.

– Через неделю можете приехать за товаром, – сказал старший мастер. В работу включились всем коллективом.

Мне бывало не по себе, когда со снимка грустно глядел добрый-предобрый, среднего возраста светлолицый человек.

«Каким счастьем я горел бы, если бы имел такого отца!» – думал я.

Ровно в назначенное время приехали братья – заказчики. Рассчитавшись, подали машину на загрузку. Вдруг мы поняли: груз оказался тяжелее грузоподъемности машины. Делать было нечего.

– Ну, Бог в помощь! – сказали мы, когда заревела машина.

– Эй, товарищи, по пути домой к ним не пристанут ли милицейские, ведь им не был оформлен документ (ордер), где бы указалась цена на товар? – вмешался я.

– Ара, какой же ты придирчив, однако? Это уж слишком. Кто станет требовать документ на надгробье? Абсурд какой! Какому идиоту это придёт в голову? – удивился майор. – Давай в путь, пока не стемнело!

– Если так, то я тоже поеду с ними. Установка надгробья для них обойдётся бесплатно, это наша забота.

– Да не стоит, там найдётся человек, кто поможет, не утруждайся, – возразил майор.

– Неучливый же этот народ, – сказал кто-то из наших. Муж моей тётки улыбнулся, взял меня за руку, посмотрел на братьев. – Ладно, пусть этот парень тоже поедет с вами, установит, как надо, и вернётся.

Видимо, жалость взяла вверх.

Тем временем майор дал знак своему шофёру, они сели в легковушку и исчезли. Братья – заказчики тоже отправились к себе домой.

Ехали мы не торопясь: боялись неожиданного. До центра Мартунинского района оставалось километров десять, когда стало темнеть. При свете фар показался милицейский мотоцикл. Молодой милиционер преградил нам дорогу.

– Предъявите документы: кто вы, откуда путь держите, что везёте? Покажите ордер на товар...

Мы стали объясняться, но на молодого армянина ничего не подействовало: был упрям до тупости.

– А может, всё-таки...

– Нет, нет! Если окажусь милосердным, всёравно на перекрёстке в город вас остановит патрульная служба с начальником Саакяном во главе.

– Э..., ара, савутданым, – хотел я вмешаться на армянском.

– А вы молчите и не суйтесь! – закричал милиционер, отобрав у шофёра паспорт и водительское право, – Дайте газу и догоняйте, иначе мы их не достанем: уйдут! Тогда пиняйте на себя. Придётся ждать до утра.

На перекрёстке в город, действительно, стояли четверо: капитаны и майор, которые бросились крыть нас матом, а сами еле держались на ногах.

– Нич... его не хот...им слыша...ть! Пок...ажите накладной с указ...ани...ем стоимости т...овара, а потом подумаем..., – Кончил майор свою гнусную «речь». Нас привели в милицейский участок.

– Но мы не подумали, что на такой товар... – хотел я уговорить «судейскую коллегия» во главе с этим негодяем, как тот с негодованием крикнул:

– Вон в кор...ридор, зак...рой за собой дверь, иначе! – воню запахало от него. Младшего брата шофёра тоже вытолкнули из кабинета. Долго держали водителя в напряжении, который, словно, пищал от слабости, уговаривал, просил. За дверью громко смеялись, шутили.

– Господин майор, пожалуйста, пожалейте нас, мы не прочь заплатить штраф. Нам долго ехать в темноте, – умолял шофёр.

– Какой штраф, тут! – стукнул майор кулаком об стол и что-то пробормотал на своём армянском. – Эй, капитан Гасанов, объясни этим баранам на ва...шем тюркском, – при этом скверно выразился. – Мы должны составить про...то...кол о нарушении правил (!) пе...ре...возки! Долби им в тупую башку! У меня трещит голова, шутара, сукин сын! (Я заметил, как хрустят зубы у учителя, который еле держался, чтобы не схватить за горло майора.)

Услышав слово «протокол», бедный шофёр чуть не упал на колени. Младший брат не выдержал, распахнул дверь, злобно посмотрел на эту «свору» – стражу порядка и сказал брату:

– Зачем унижаешься, как-будто конец света? Пусть составят протокол, бог сними! В Джебраиле не найдется человек, который помог бы нам?

Майор выскочил как ужаленный:

– А ну-ка, вон отсюда! – вытолкнул он нас из кабинета.

На время стало тихо. «Стражники» тихо о чем-то долго шушукались между собой. Наконец, вышел наш шофёр, устало поглаживая черно-белую щетину.

– Поехали, пусть подавятся, отдал то, чего потребовали, заразы. Давно бы так сказали, мерзавцы, – шепнул мне в ухо. Мне противно стало, что и меня называли армянином.

С каким настроением мы подошли к машине, а она стоит боком: спустило колесо. Нам стало не по себе: в такое позднее время, да ещё в таком месте просить у кого-то помощь!

Из кинотеатра имени Саят-Нова, которого с детства я любил за стихи, написанные больше на азербайджанском, уже выходили зрители последнего сеанса. Обхватив голову, бедный шофёр присел.

Мы подбегали то к одной, то к другой стоявшейся или бешенно мчавшейся мимо машине. Объясняли, просили: кому говоришь? Все с отвращением оборачивались и уходили. Вдруг откуда-то к нам подошли двое: рослый парень с подростком. Выслушав нас, парень тоже обратился к нескольким, но без толку.

– Дядя, – обратился он к нашему шофёру, – постоит у машины, мало ли что натворят эти мерзавцы.

Он обвёл глазами тех, кому было безразлично наше положение, взял за руку подростка, и мы пошли по тёмной улице. Наконец, оказались рядом с огромными воротами городского рынка. Чуть правее были другие ворота меньшего размера. Он посмотрел в глаза учителя и сказал:

– Меня здешние называют Зиль Саттар. Умру, но помогу вам, будьте уверены.

Саттар нашёл булыжник, стал стучать и звать. Вскоре ворота открыл мужчина средних лет в ночном белье.

– Ара, Саттарджан, это ты, савутданым, я так испугался, какими судьбами в такое время?

– Гриша, мать твою, горим. Умри, но не говори «нет!» Нам нужно колесо твоей машины, Газ-53. Только торопись, шутара, шутара!

– Саттарджан, какой разговор. Если нужно, возьми хоть машину.

– Садись за баранку!

– Я мигом, Саттарджан, дай переодеться! Ай Аствац, помоги нам, пожалуйста! Видимо, друг в беде!

Как ночная птица, мы полетели к нашей машине. Все вместе помогли шофёру заменить испорченное колесо.

– Ну, скажи, пожалуйста, чем отблагодарить за услугу – не выдержал старик.

– Ради бога, ничего не надо, если можно, дайте с вашего колеса диск. Саттарджан, понимаю, обидно, но что поделаешь, если такова натура большинства народа. «Горбатого могила исправит», – говорится в народе. Леса без лисы не бывает. Сколько раз ты выручал меня, можно забыть? Мы же соседи, а значит, должны быть друзьями! – обнялись друзья, похлопали по плечам друг-друга...

На рассвете всем селом встретили наш «груз»

...Я не забыл имени и фамилии вашего покойного.

Закончив свою работу, я собирался обратно, в Гянджу, как седоволосая старушка (ваша мать) протянула мне сумку с подарками и с гостинцами, а вы насильно впихнули в мой карман несколько червонцев. Со слезами в глазах, я выразил соболезнование семье, унося с собой часть вашего горя.

Сгорбленный от пережитого, ваш старший брат довёз меня до вокзала...

Май 1989 года.

...Много воды утекло с того дня, как я покинул ваше село.

Мне и не приснилось бы, что когда-то прокляну родную мать...

У меня появилась своя семья. В нашей двухкомнатной квартире чувствуется теперь скромный уют. Уже осторожно шагает и пискливо бормочет сыночек слово «папа». Какая радость, когда пухленькими детскими ручонками бросается он к рукам усталого папы...

Посреди дворика без усталости пижит маленький самоварик, на керосиновой плитке пыжит кастрюля с голубцами в зелёных виноградных листиках. Умывшись, садимся за маленький столик. В грушевидном стаканчике чай, от аромата которого чуть не кружится голова. Нежится жена, улыбаясь счастливо. На шее висит медальон, который блестит от солнца...

Вдруг...

Как ужаленный, я выскочил и бросился к жене:

– Где он, где, где, покажи его, найди быстро, куда я его спрятал? – я хватаю всё, что попадает под руки и швыряю в сторону.

– Что, что с тобой, что тебе надо, успокойся, пожалуйста, объясни, что случилось? – жена испуганно вытарашила глаза и стоит в недоумении.

– Этот, это самое, где материнский медальон?

– Да, вот он, вот, сам же положил в шкатулку на шкафу, – протягивает жена. – Зачем он вдруг понадобился тебе?

– Дай, дай сюда! – нервно отнимаю из её руки свёрточек. – Не спрашивай ничего!

– Ладно, ладно, не буду, только осторожно, видишь, как трясётся ребёнок?

Я подбегаю к окну, на свет, рассматриваю: не держал ли его кто-либо в руках, кроме меня?

Успокоившись, я беру плоскогубцы, нож, стараюсь раскрыть колпачки. «Ну, нет, это не моя работа.» «Дело мастера боится». Я спрятал медальон в карман, пошёл к часовому мастеру у переулка. Тот подержал его, повертел туда-сюда, пощупал и раскрыл. Подцепил к правому глазу маленькую лупу – увеличитель, пробормотал про себя, прижал зубы к губам, прищурился и удивлённо сказал:

– Ара, судя по записи, он – турок, она – армянка! Кем они приходится к тебе? – Я стал как вкопанный: ничего не ответил, молча завернул всё в клочок газеты, поплёлся домой. Всю неделю ходил хмуро, избегал людей, не общался даже дома...

У меня был друг. Он хорошо обращался с компьютером. Я показал ему снимок в медальоне. Тот долго пошаривал память этого чудо-аппарата, повернулся ко мне. Всё оказалось слишком невероятным... Я принес ему фотоснимок из рабочего альбома, который случайно обнаружил среди книг. Сопоставили со снимком в медальоне: очень четко разгляделись черты одного и того же человека.

На следующий день я купил билет на авиарейс Ставрополь- Ереван, а оттуда путем огромных усилий добрался в оккупированное село в Джебраильском районе. Нашёл сельское кладбище на горке. Меня сопровождали армянские солдаты, вооружённые до зубов, готовые за барыши на всё: станут хоть на четвереньки!

На месте скромного надгробья валялись разбросанные бетонные куски: ни мрамора, ни надголовья.

О боже, почему не проглотила меня земля? Что натворили варвары со всеми остальными надгробьями?! Увидеть бы это армянским «коршунам!?!» Как же не остановилось моё сердце, почему не ослеп, увидев дикость этих «бедных пришельцев?!» – думал в душе. Мне осталось повернуться в сторону Каабы, грустно вздохнуть! Вдруг я вспомнил стихотворение, которое прочитал в интернете. Под текстом была написана: знакомая фамилия, а в скобке (Етим)! Знаю, это ты, мой дядя, учитель русского языка. Я переписал его в свой дневник. Авось, найдётся читатель!

Эти мерзавцы

Эй вы, черти– варвары, просто заразы для мира,
Хитростью и обманом преодолели вампира...
Прозорливость, подхалимство присущи
вашим предкам,
Наживаете богатство, привыкаясь к объедкам.

Да и вправду я не знаю, как мне с вами поступить,
Чтобы дать вам такое, от своих нравов отступить.
При народах кажется вы бедным, скрывая душу,
Как пырей вы пускаете в будни корешки в сушу.

На колени великану пробираясь втихаря,
Вытирали им подбородок, стараясь кухарём.
Подносили великану шерстяные шлепанцы,
Потирали, помывали его пухлые концы.

Распустили корни всюду, закрываетесь, но зря,
Бойтесь правды при людях, в мутные воды ныря.
Раскрывает вашу пошлость, и Етим громко кричит,
Плюет в харю диконраву, если даже он молчит!

P.S. Заявляю «великану», пусть вернёт
мне Кельбаджар.
Не то будет у нас с ним непотухающий пожар.

19.VII.2008, Кисловодск.

«Дорогой дядя, именем Аллаха прошу Вас не осуждать меня. После пережитого мне остается только наложить на себя руки. Вся моя жизнь прошла под чужим обманом: «родная мать» предала меня, скрыла правду. Не зная того, я чуть не стал армянином! Представляю,

как мечтал родной отец увидеть меня, омусульманенного сына, погладить голову, радоваться, что у него есть наследник. Я не послушаю никого и исчезну из жизни, если покарает меня даже Всевышний. Не ищите, не найдете! Да простит меня мой сыночек, которого я оставляю судьёй всем.

Твой племянник и тёзка отца.»

Heç kimin üzünə baxmadan köhnə tələbə yataqxanasının qarşısında yerə pərçimlənmiş iri qaya parçasına söykənmiş halda başımı əllərimlə sıxaraq öz-özümə pıçıldadım: “Eşitdiklərimə necə dözümlə İlahi?!”

P.S. Qəmgin söhbəti eşidənləri silkələyən qoca ağac çəliyinə dirənə-dirənə papirosunu tüstülədir, uzaqlaşır. Mənsə günahkar kimi gecikən dostumun üzünə baxa bilmirdim...

Bakı, 2013

MÜNDƏRİCAT

Ön söz əvəzi.....	3
Arzu-niyyətim.....	6
Bilməz.....	7
Yetim-biçarə.....	8
Şəlalə.....	9
Gülüm.....	11
Qalımmı?!.....	13
Beləcə varam.....	14
Dostum.....	15
Белка-Белочка.....	16
Ömür yollarım.....	17
Onnan peşmanam.....	19
Görə bilsəydim!.....	20
Sevə bilməmişəm.....	21
Oğlumdan rica.....	22
Yetişmir.....	23
Lənətlər olsun!.....	24
İstəyirəm, istəmirəm.....	25
Dəniz, dəniz.....	26
Nəyindən küsüm?.....	28
Kaş.....	28
Dələyə, bax dələyə.....	29
Yansın ocağım.....	30
Halətə bax.....	32
Köçə salacaq.....	33
Çaldırsın toyun.....	34
Olar.....	36
Ay təzə il.....	38
Murada çatsın.....	39
Özünə yetim demə!.....	40
Şəhidlərin ruhuna.....	41
Hə qısqanıram.....	43

Ay mərhaba!	44
Yolmasın!.....	45
Dədəm, a Qurban təpə.....	47
Ağlayır	49
Yazım, yazmayım?	51
Saz çalmasaydım.....	53
Anam.....	54
Adım Yetimdi	56
Qorxmuram.....	57
Yar aşiq.....	58
Yetim qardaşım.....	59
Xatırlar dostları	60
Ötə-ötə	61
Anam qucağı.....	62
Nəfim	63
Yar olar	64
Bir oyunbazdı.....	65
Yeyim, yeməyim?!.....	66
Ay halal olsun!.....	67
Telli sazım.....	68
Yol verin, gedim!	69
Hara salsın könəlgəsin?.....	71
Medalyon	73

***Kitab “Mütərcim” Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzində
səhifələnmiş və çap edilmişdir.***

Nəşriyyat redaktoru – Əliş AĞAMİRZƏYEV

Texniki redaktor – Gövhər ALLAZOVA

Üz qabığının dizaynı – Cavid KİŞİYEV

Çapa imzalanıb: 08.10.2013.
Format: 84x108 1/32. Qarnitur: Times.
Həcmi: 5,75 ç.v. Tiraj: 100. Sifariş № 119.
Qiyməti müqavilə ilə.

**TƏRCÜMƏ
VƏ NƏŞRİYYAT-POLİQRAFİYA
MƏRKƏZİ**

Az 1014, Bakı, Rəsul Rza küç., 125
596 21 44; 497 06 25; (055) 715 63 99
e-mail: mutarjim@mail.ru
www.mutercim.az